

منظر متحرک رنگی شهر و کیفیت زندگی زنان

الهام ضابطیان*، گلرخ شیرزاد**

چکیده

رنگ یکی از مهم‌ترین عناصر به‌کاررفته در منظر شهری است که ادراک آن به عوامل متعدد عینی و ذهنی بستگی دارد. رنگ‌ها بسته به شرایط می‌توانند از نظر روانی تأثیرات مختلفی در افراد ایجاد کنند و بر کیفیت زندگی آنان اثر بگذارند. این مقاله با رویکردی حساس به جنسیت به این مسئله می‌نگرد. منظر رنگی شهر بخش‌های مختلفی از نماهای ساختمانی، کف‌سازی و مبلمان به‌عنوان عناصر ثابت و نیمه‌ثابت تا رنگ لباس و خودرو شهروندان به‌عنوان عناصر متحرک در فضا را در بر می‌گیرد. توجه به منظر رنگی شهر از آنجایی اهمیت پیدا می‌کند که علاوه بر خنثی بودن رنگ‌های به‌کاررفته در بدنه‌های شهری در ایران، زنان عموماً برای لباس یا خودروشان از رنگ‌های تیره استفاده می‌کنند. بنابراین چهره شهر به‌صورت خنثی و با رنگ‌های تیره و مُرده آکنده شده است و این‌گونه پالت رنگی در یک شهر می‌تواند به حس افسردگی شهروندان منجر شود. در مؤسسه‌های تحقیقاتی رنگ دنیا مطالعاتی درباره ترجیحات رنگی زنان صورت گرفته، اما در کشور ما این موضوع در بحث‌های نظری و عملی نوباست. در این مقاله با مروری بر مفاهیم و مبانی منظر رنگی شهر، با رویکردی حساس به جنسیت، نمونه‌ای از تحلیل منظر رنگی متحرک شهری با نرم‌افزار تحلیل رنگ^۱ در تصاویر منتخب ایرانی و خارجی مقایسه شده‌اند. سپس شاخص‌های اثرگذار پژوهش استخراج شده و با ارزیابی رنگ‌های دلخواه زنان برای لباس و خودرو، در مقابل رنگ‌هایی که برای لباس‌هایشان در فضای عمومی انتخاب می‌کنند و خودرویی که در شرایط کنونی می‌خرند، تحلیل شده است. ۳۰۰ نفر از زنان ساکن شهر تهران نمونه مورد مطالعه این پژوهش هستند. نتایج حاکی از آن است که زنان بیشتر رنگ‌های شاد و سرزنده را برای پوشش یا خودرویشان دوست دارند، اما به‌دلیل هنجارهای جامعه حاضر به استفاده از رنگ‌های مورد علاقه خود نیستند و بیشتر از رنگ‌های مُرده و تیره استفاده می‌کنند. در نهایت نیز راهکارهای مداخله در منظر رنگی متحرک شهر با تأکید بر ترجیحات زنان پیشنهاد شده است.

کلیدواژه‌ها

زنان، منظر رنگی متحرک، کیفیت زندگی، فضای عمومی

* نویسنده مسئول، دانشجوی دکتری شهرسازی پژوهشکده نظر و پژوهشگر مرکز تحقیقات راه، مسکن و شهرسازی e.zabetian@bhrc.ac.ir
** کارشناسی ارشد شهرسازی، مهندسین مشاور آتک golrokhshirzad@gmail.com

1- Image Colour Analyser

Colorful Urban Moving Landscape and Women's Quality of Life

Elham Zabetian
Golrokh Shirzad

Abstract

Color is one of the most important elements in urban landscape, which its intuition depends on a variety of objective and subjective factors. Color, in different situations, can affect psychological conditions of people and their quality of life. The urban colorful landscape includes various sections of building facades, flooring, and furniture as fixed and semi-permanent elements, and the color of clothing and vehicles of citizens as moving elements in space. Significance of urban colorful landscape in Iran is due to neutrality of colors used in the buildings, in addition to women's generally dark colors of clothing or vehicle. Therefore, the image of the cities are completely neutralized with dark and dead colors. Such a color palette can lead to depression of the citizens. Studies have been conducted at the world's color research institutes on women's color preferences. However, theoretically and practically this is a novel topic in Iran. The present article, through an overview of colorful urban landscape with a gender sensi-

tive approach, presents an example of urban landscape color analysis by application of Image Color Analyzer and compares images of selected locations in Iran and foreign countries. Impact indicators of the study are extracted. Women's desired colors for clothes and vehicles against their color selection for public appearances and cars is evaluated and analyzed. 300 female residence of the city of Tehran constitutes the sample of the study. Based on the finding; women prefer most luminous colors for their clothing or vehicle. However, due to societal norms, they are not willing to try on cloths with their favorable colors and mostly use dark and dead colors. Strategies to intervene in the cities' colorful landscape with emphasize on women's preferences are proposed in the last section of the article.

Key Words

Women, Moving Color Landscape, Quality of Life, Urban Public Space